

Big Data in een vrije en veilige samenleving

Aanbevelingen

Big Data-toepassingen bieden vele kansen in het veiligheidsdomein. Ze maken snelle en precieze reconstructies van misdaden mogelijk, evenals gerichte inspecties en het realtime volgen van ontwikkelingen bij crisissituaties. Tegelijkertijd ontstaan er nieuwe risico's voor burgers, op het gebied van privacy, discriminatie en vrije meningsuiting. Aan de horizon dreigt (semi-)automatische besluitvorming, waarbij de uitkomsten van data-analyses sturend zijn voor het handelen van veiligheidsorganisaties. De WRR analyseert in dit rapport hoe de Nederlandse overheid Big Data kan gebruiken en richt zich daarbij specifiek op het veiligheidsdomein. Big Data kan volgens de raad uitsluitend vruchten afwerpen als de huidige wet- en regelgeving wordt versterkt om fundamentele rechten en vrijheden te waarborgen. Hiertoe moet de aandacht worden verlegd van het reguleren van het **verzamen** van data – het zwaartepunt in de huidige juridische kaders – naar de regulering van en het toezicht op de fasen van de **analyse** en het **gebruik** van Big Data. Voor de vrijheid en de veiligheid van de burgers doen zich in deze twee fasen van Big Data-processen de grootste kansen én de grootste risico's voor.

De huidige juridische kaders zijn vooral gericht op het inkaderen van het verzamelen en delen van gegevens. De kaders voor gegevensverzameling binnen het veiligheidsdomein kennen specifieke bevoegdheden voor opsporing en surveillance en extra waarborgen voor de rechten en vrijheden van burgers. Ook in het Big Data-tijdperk vervullen deze kaders onverminderd een belangrijke functie.

Keuzes in de analyse-fase (algoritmen, profielen, categorisering, wegingsfactoren, etc.) zijn van eminent belang voor de uitkomsten van Big Data-processen. Bij de fase van de analyse constateert de WRR een hiaat in de regelgeving.

- Organisaties op het terrein van misdaad- en fraudebestrijding moeten een wettelijk omschreven zorgplicht in acht nemen, die de vereisten bevat voor de kwaliteit van de data en de deugdelijkheid van de analysemethoden.
- Onderwerp Big Data-projecten en -toepassingen aan een externe review door de toezichthouder, die daarna een openbare rapportage aan de Tweede Kamer uitbrengt.
- Verstevig het externe toezicht op de analysefase en investeer in de technische en statistische kennis van toezichthouders.

Veiligheidsorganisaties kunnen en mogen diep ingrijpen in de rechten en vrijheden van burgers. Het gebruik Big Data-toepassingen - die sturend voor dat ingrijpen worden - moet daarom met extra waarborgen worden omkleed.

- Zorg voor een wettelijke verankering van de verantwoordelijkheid van de gegevensverwerkende partij voor de juistheid van de uitkomsten van Big Data-processen.
- Stel regels op over toelaatbare foutmarges bij profiling.
- Zorg voor een strikte handhaving van het verbod op geautomatiseerde besluitvorming en bestrijd semi-automatische besluitvorming.
- Vergroot de transparantie over het gebruik van Big Data-analyses binnen het veiligheidsdomein, zowel bij individuele organisaties als bij samenwerkingsverbanden van organisaties.
- Verbeter de mogelijkheden voor burgers en maatschappelijke organisaties om wetgeving en beleid omtrent Big Data-toepassingen juridisch te (laten) toetsen.

verzamen

analyse

gebruik